

دخترها از نسبت ۵۰ درصدی عقب‌نشینی نکردند

پیش از انقلاب حدود ۲۰ درصد دانشجویان کشور را دختران تشکیل می‌دادند. بعد از انقلاب تعداد دانشجویان دختر به سرعت رشد کرد و هر سال بیش‌تر از قبل شد تا جایی که در سال ۱۳۷۸ دختران به

اصل و شرح

محمد سمرایی | روزنامه‌نگار | یکی از عرصه‌های پر افتخار انقلاب اسلامی توسعه دانشگاه‌هاست؛ چنان‌که آمار رشد ۴۰ برابری

جمعیت دانشجویی کشور در سال‌های پس از انقلاب اسلامی قابل مقایسه با پیش از آن نیست. دانشجویان نقش اساسی را در تحولات منجر به انقلاب اسلامی ایفا کردند. فضای دانشگاه‌ها مدت‌ها قبل از بهمن ۵۷ آکنده از اندیشه و عمل انقلابی شده بود و این گروه در نتیجه ارتباط مستمر با دگرگونی‌های جهانی، سرشار از شور و هیجان برای برانداختن نظام شاهنشاهی بودند. پس از انقلاب، میل به تحصیلات عالی و افزایش تعداد دانشجویان تأثیر ماندگاری بر رشد و پیشرفت جامعه ایران گذاشت.

رشد ۲۰ برابری دانشجویان بعد از انقلاب

انقلاب اسلامی و جهش چشمگیر در آموزش عالی

پیش از انقلاب

دانشگاه تهران به‌عنوان نخستین دانشگاه مدرن ایران در سال ۱۳۱۳ تأسیس شد، اما تا چند دهه بعد تعداد دانشگاه‌ها و دسترسی به آنها برای عموم مردم محدود بود. با افزایش نیاز به نیروی متخصص در سال ۱۳۴۶ وزارت علوم و آموزش و در سال ۱۳۴۸ شورای مرکزی دانشگاه‌ها تأسیس شدند. تعداد دانشجویان حدود ۲۳ هزار نفر در سال ۱۳۴۰ به بیش از ۱۶۰ هزار نفر در سال ۱۳۵۷ رسید اما کمبود امکانات باعث شد که رقابت سخت و شدیدی برای ورود آنها شکل بگیرد و بحرانی به نام کنکور ساخته شود. در سال ۱۳۴۰ حدود ۳۶ درصد داوطلبان به دانشگاه راه یافتند؛ این میزان در سال ۱۳۵۲ به کمتر از ۱۸ درصد و در سال ۱۳۵۵ به ۱۴ درصد رسید.

پس از انقلاب

جمعیت دانشجویی کشور در بازه زمانی ۵۰ ساله از سال ۱۳۵۰ تا ۱۴۰۰ بیش از ۵۰ برابر و تعداد اعضای هیأت علمی هم حدود ۱۳ برابر شده است. این جمعیت در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۳ به بالاترین مقدار یعنی ۴ میلیون و ۸۱۱ هزار و ۵۸۱ نفر رسید. امروز براساس آخرین آمار، تعداد دانشجویان در حال تحصیل به ۳ میلیون و ۱۱۸ هزار نفر و تعداد اعضای هیأت علمی به بیش از ۶۰ هزار نفر رسیده است. اکنون بیش از ۲۵ درصد از دانشجویان کشور در مقطع تحصیلات تکمیلی مشغول به تحصیل هستند در حالی که در ابتدای انقلاب تنها ۱۰ درصد از دانشجویان کشور در این مقطع تحصیل می‌کردند. در حال حاضر، ایران در ۲۵ بخش وزارت علوم و وزارت بهداشت، دارای بیش از ۲۰۰ مرکز آموزش عالی شامل دانشگاه‌های دولتی، آزاد، پیام نور، علمی کاربردی، غیرانتفاعی و... است.

زندگی امروز

اندکی از انقلاب اسلامی گذشته بود که نهادهای حمایت از محرومان جامعه تأسیس شدند. در مدت نیم‌قرن این نهادها پار بزرگ سرپرستی مددجویان و توانمندسازی آنها را به دوش گرفتند. امروز در چهل و هفتمین سالگرد انقلاب اسلامی، بخشی از آسیب اجتماعی کاهش یافته و در شرایط باثباتی قرار گرفته است. یک نمونه قابل توجه از این حوزه‌ها «کودکان بی سرپرست» هستند. تیم خانه‌های شلوغ دیگر در ایران دیده نمی‌شود. بخش بزرگی از کودکان بی سرپرست به خانواده‌ها به اقوام خود سپرده شده یا به فرزندخواندگی گرفته شده‌اند و تعداد خانواده‌های متقاضی فرزندخواندگی از تعداد کودکان بی سرپرست خیلی بیشتر است.

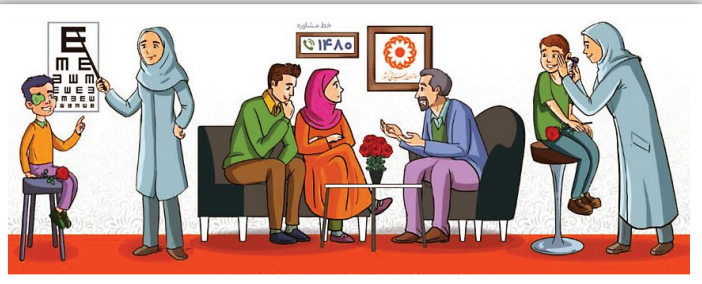
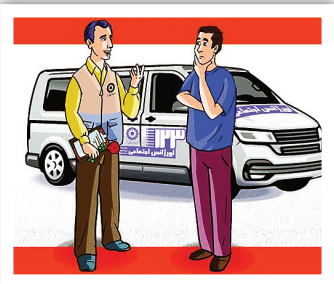
۲۵ هزار فرزندخوانده

سازمان بهزیستی در تابستان سال ۱۳۵۹ از ادغام چندین نهاد، مؤسسه و انجمن خیریه تأسیس شد. این سازمان تاکنون متولی رسیدگی به مددجویان حوزه‌های گوناگون بوده است. سیدجواد حسینی، رئیس سازمان بهزیستی کشور با اشاره به اینکه این سازمان مولود انقلاب اسلامی است، به همشهری می‌گوید: «در ۱۰ سال گذشته و براساس پرونده‌های موجود بیش از ۵۲ هزار کودک بی سرپرست یا بدسرپرست از سوی بهزیستی

۵۲ درصد ظرفیت پذیرش دانشگاه‌های دولتی رسیدند و بیشتر از نیمی از پذیرفته‌شدگان بودند. بعد از این سال، دیگر دختران کمتر از ۵۰ درصد پذیرفته‌شدگان نبودند و همچنان این سهمیه را حفظ کرده‌اند. از دیدگاه جمعیتی هم تعداد دختران دانشجویان از ۱۹ هزار نفر در سال تحصیلی ۱۳۵۰-۱۳۴۹ به یک میلیون و ۵۱۰ هزار و ۴۲۶ نفر در

برای زیستن بهتر

نگاهی به عملکرد سازمان بهزیستی که بعد از انقلاب اسلامی تأسیس شد

سازمان یافتند. ۱۸ هزار کودک به خانواده زیستی خود یعنی پدر و مادر یا یکی از آنها بازگردانده شدند. ۲۵ هزار کودک به زوج‌های دارای صلاحیت به‌صورت فرزندخواندگی داده شدند. ۱۰ هزار نفر هم در ۷۰۰ مرکز شبه‌خانواده نگهداری می‌شوند و ۴۵۰ کودک به‌صورت طرح میزبان به خانواده‌ها داده شدند.» او دیگر خدمات بهزیستی را چنین بیان می‌کند: «یک نظام تربیتی حمایتی اجتماعی و اقتصادی کودکان و نوجوانان طراحی شده است تا در مراکز شبه‌خانواده طرح‌های غربالگری و استعدادیابی و مهارت‌آموزی انجام شود. این طرح برای کمتر از ۳ و تا ۶ سال و تا ۱۸ سال نیز در حال آماده‌سازی است.» رئیس سازمان بهزیستی کشور درباره اقدامات این سازمان برای حمایت از فرزندان بهزیستی پس از ۱۸ سالگی هم گفت: «۱۸ سالگی اتفاقاً لغزنده‌ترین سن است اما از نظر قانونی نمی‌توانیم آنها را در مراکز شبه‌خانواده نگهداریم، پس به مراکز بینابینی انتقال پیدا می‌کند تا به

مراکز کودک خانواده و دست‌های مهربان

مهد کودک‌ها قبلاً در اختیار بهزیستی بودند که الان به آموزش و پرورش واگذار شده‌اند. برای همین طرحی برای ارائه خدمات هم‌زمان به مادران مددجو و کودکانشان در «مراکز کودک خانواده» پیشنهاد شده است و همچنین طرحی به نام «دست‌های مهربان» که در آن برای سالمندان توانمند و علاقه‌مند مراکز شبانه‌روزی و کودکان مراکز شبانه‌روزی، برنامه‌های مشترکی اجرا شوند زیرا این دو گروه سالمند و کودک به ارتباط با یکدیگر نیاز دارند. از سال دیگر این طرح آماده اجرا در تمام استان‌هاست.

بهزیستی در آینده

سرپرستان برخی از کودکان که به خانواده‌های خود بازپیوند شده‌اند شرایط شغلی مناسبی برای نگهداری تمام‌وقت از این کودکان را ندارند. برای همین مراکز روزانه راه‌اندازی شدند که این کودکان را تا ساعت ۴ بعدازظهر نگهداری کنند. امکان نگهداری کودکان در مراکز شبانه‌روزی شبه‌خانواده وجود نداشت. برای همین مراکز روزانه با اعتبار سرانه ۹ میلیون تومان برای هر مددجو راه‌اندازی شدند. ۹ میلیون تومان به کسانی داده می‌شود که این مراکز را راه‌اندازی می‌کنند و ۴ میلیون هم به مددکاران و خدمتگزاران.

در ابتدای انقلاب

۳۳ میلیون جمعیت
۱۶۰ هزار دانشجو

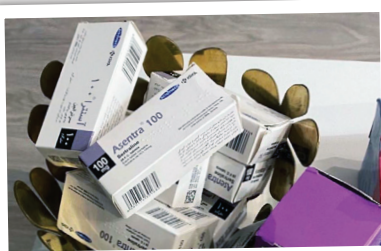
برای هر ۱۰۰ نفر در آستانه دانشگاه کمی بیش از یک صندلی

قبل از انقلاب

۸۰ درصد جمعیت دانشجویی در تهران متمرکز بودند.

پرواز آسترا از ایران به مونیخ

داری ضدافسردگی «آسترا» تبدیل به موضوع داغ شبکه‌ایکس در آروز آخر تعطیلات شد. ماجرا از این قرار است که اکانتی به اسم یاسمن، تصویری از ۸ جعبه داری آسترا گذاشته و نوشته است: «تنها چیزی که

گزارش

۱۰ روزی که ماندگار شد

روایت‌های کمتر شنیده شده از نام‌ها، نمادها و تصمیم‌هایی که با خلق جشن‌های «دهه فجر» گره خورد

گزارش

لیلا شریف | روزنامه‌نگار | «دهه فجر» که در ۴ دهه اخیر به یک نام آشنا در میان ایرانی‌ها تبدیل شده است، در ۳ سال ابتدایی انقلاب با نام‌های دیگری شهرت داشت. رسیدن به این نام و مراسم گره خورده با این دهه، حاصل خلاقیت و پیشنهادهایی است که در دهه ۶۰ از سوی شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی به ثمر نشست. از پیشنهاد نام برای روزهای پیروزی انقلاب اسلامی تا نحوه

جشن روزهای انقلاب

روزهای پس از ۲۲ بهمن سال ۱۳۵۷، حال و هوای خاصی داشت و کمتر کسی به‌دنبال این بود که در ساختاری از قبل تعیین شده، بستر برای ابراز شادی مردم مهیا کند. اما در بهمن ۱۳۵۸ تا حدودی برنامه‌ریزی‌های منسجم‌تری شکل گرفت. با پیگیری دولت موقت، ستادی برای برپایی جشن پیروزی با نام «هفته انقلاب» ایجاد شد. در واقع روز در بهمن سال ۵۸ به‌عنوان روزهای برپایی جشن، مشخص شدند. این جشن در ۱۵ بهمن‌ماه و بهشت زهرا (س) برگزار شد و در آن زمان حاج سیداحمدخمینی پیامی را از سوی بنیانگذار انقلاب قرائت کردند. روزنامه اطلاعات در مورد نخستین جشن بعد از انقلاب نوشته بود: «از نخستین ساساعات بامداد مردم تهران با انبوس‌های شرکت واحد، اتومبیل‌های شخصی، کامیون و وانت و هر وسیله دیگری که در اختیار داشتند، از نقاط مختلف شهر خود را به بهشت‌زهرا (س) رساندند. انبوه جمعیت در ساعت ۹:۳۰ بامداد به قدری بود که مردم از چند کیلومتری محل برگزاری مراسم، وسایل نقلیه را رها کردند و پیاده به طرف بهشت زهرا (س) به حرکت درآمدند. این برنامه که قرار بود از ساعت ۹:۳۰ بامداد انجام شود، به‌علت ترافیک سنگین و ترسیدن مهمانی که از کشورهای مسلمان و نهضت‌های آزادی‌بخش دعوت شده بودند به تعویق افتاد و در ساعت ۱۰:۴۵ آغاز شد.»

مکت

سراسری شدن یک آیین انقلابی

دهه فجر در سال‌های ابتدایی دهه ۶۰ به‌تدریج گسترش پیدا کرد و به آیینی سراسری در کشور تبدیل شد. شواهد موجود در مطبوعات آن دوره نشان می‌دهد که برگزاری جشن‌های سالگرد انقلاب، تنها به تهران و مراکز رسمی خلاصه نشد و شهرها و حتی مناطق دورتر نیز به‌طور فعال در این مناسبت مشارکت داشتند. روزنامه‌های اطلاعات و کیهان در گزارش‌های خود از دهه فجر سال‌های ابتدایی دهه ۶۰، به برپایی جشن‌ها، راهپیمایی‌ها و برنامه‌های فرهنگی در شهرهایی چون مشهد، تبریز، اصفهان، شیراز و اهواز اشاره کرده‌اند و از حضور گسترده مردم در میدان‌های اصلی شهرها نوشته‌اند. نقش مساجد، مدارس، انجمن‌های فرهنگی و نهادهای محلی در آیین‌بندی معابر و اجرای برنامه‌ها برجسته شده است؛ امری که نشان می‌دهد دهه فجر به‌تدریج از یک مناسبت دولتی به رویدادی مردمی بدل شد.

نامی که ماندگار شد

۱۲ بهمن تا ۲۲ بهمن از سال ۱۳۶۰ با یک نام مشخص گره خورد و به روایت تاریخ، ۴۴ سال است که این ۱۰ روز به نام «دهه فجر» در میان مردم شناسخته می‌شود. اما ماجرای این نامگذاری ریشه‌ش در یک ابتکار و پیشنهاد جالب داشت. ماجرا این بود که حجت‌الاسلام عبدالمجید معاد پخواه وزیر وقت ارشاد اسلامی به شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی پیشنهاد داد که ۱۲ بهمن را به‌عنوان نقطه شروع و ۲۲ بهمن را روز پایانی جشن‌های انقلاب انتخاب کنند و با الهام از آیات «والفجر - ولیل عشر» سوره فجر دست به انتخاب نام زدند و «دهه فجر» به نامی ماندگار در تاریخ انقلاب تبدیل شد. در آن زمان یک ابهام نیز مطرح شد که این فاصله زمانی در واقع ۱۱ روز است، به همین دلیل سپیدهدم ۲۲ بهمن به‌عنوان نخستین فجر انقلاب اسلامی تعیین و آن ابهام هم مرتفع شد.

ضرب سکه به مناسبت ۲۲ بهمن

ضرب سکه‌های ۲۰ ریالی یکی از اقداماتی بود که از سوی مسئولان جمهوری اسلامی در ۲۲ بهمن سال ۱۳۶۰ انجام شد. این سکه‌ها با نشان‌هایی از ۲۲ بهمن همراه بودند که در یک سوی آن کلمات «سومین سالگرد پیروزی خون بر شمشیر» درج و در سوی دیگر نیز ۲۲ گل لاله به پاسداشت ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ ضرب شده بود.

طراحی آرم دهه فجر

یکی از تصاویری که با دهه فجر گره خورد، مربوط به آرمی است که مخصوص این دهه طراحی شد. براساس اطلاعات موجود، برای طراحی آرم دهه فجر، طراحان مختلفی، آرم پیشنهاد دادند ولی طرح حسین خسروچردی تصویب و در نهایت با پیگیری اعضای کمیته هنری، این نقاش مشغول طراحی آرم شد.

